

Ką reikia žinoti žmonėms su negalia, kurie dirba?

Jeigu jūs esate žmogus su negalia ir dirbate, jums reikia žinoti tokius dalykus apie savo darbą:

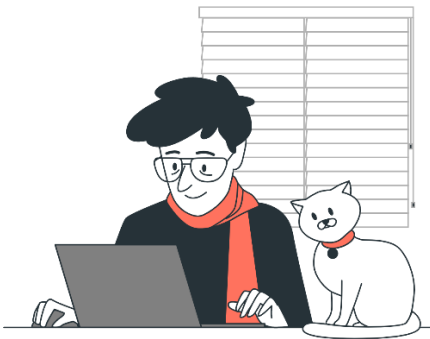
- Ar mano darbo vieta yra saugi?
- Ar aš galiu dirbti iš namų?
- Ar aš galiu dirbti ne visą dieną?
- Kiek aš turiu atostogų?
- Kas yra mamadienis ir tėvadienis?
- Kaip aš galiu išeiti iš darbo?
- Ar man reikia budėti namuose?
- Kas yra neapmokestinamas pajamų dydis?
- Ar aš galiu gauti informaciją man suprantama kalba?

Ar mano darbo vieta yra saugi?

Saugi darbo vieta reiškia,
kad ten nėra pavojingų dalykų
mano sveikatai ir gyvybei.
Pavyzdžiui, daiktai darbe padėti taip,
kad aš juos lengvai galiu pasiekti.
Todėl aš nenukrisiu,
kai norėsiu juos paimti.

Ar aš galiu dirbti iš namų?

Jūs galite dirbti iš namų,
jeigu tai nėra per brangu.
Jūsų darbdavys pasako,
ar jūsų darbą galima dirbti iš namų.
Darbdavys yra žmogus,
kuris jums davė darbą.

Ką reikia daryti, jeigu noriu dirbti iš namų?

Jeigu norite dirbti iš namų, jūs turite parašyti prašymą. Prašymas yra dokumentas, kuriame jūs ko nors prašote. Prašyme jūs turite parašyti, kodėl jūs norite dirbti iš namų.

Iš namų galite dirbti, jeigu:

- gydytojas patikrino jūsų sveikatą ir pasakė jums dirbti iš namų;
- jūsų namuose kas nors serga, todėl jums reikia prižiūrėti tą žmogų;
- namuose jums reikia prižiūrėti kitą žmogų, pavyzdžiui, mažą vaiką.

Ar aš galiu dirbti ne visą dieną?

Jūs galite dirbti ne visą dieną, jeigu:

- jūs esate žmogus su negalia;
- jūsų sveikata nėra gera;
- namuose jūs turite prižiūrėti kitą žmogų, kuris serga;
- jūs esate nėščia;
- jūs neseniai pagimdėte vaiką;
- jūs maitinate vaiką krūtimi;
- jūs auginate vaiką, kuris yra mažesnis negu 8 metų;
- jūs vienas arba viena auginate vaiką, kuris yra mažesnis negu 14 metų;
- jūs auginate vaiką su negalia, kuris yra mažesnis negu 18 metų.

Ką reikia daryti, jeigu noriu dirbti ne visą dieną?

Jeigu norite dirbti ne visą dieną, jūs turite parašyti prašymą.

Ar ilgai galiu dirbti ne visą dieną?

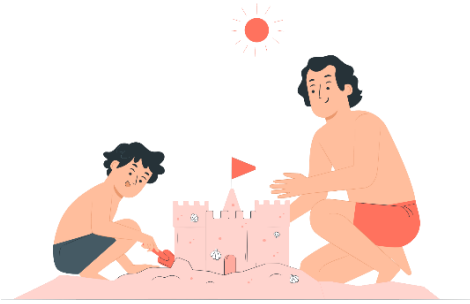
Jūs galite dirbti ne visą dieną tiek, kiek jums reikia.

Ką daryti, jeigu vėl noriu dirbti visą dieną?

Jeigu vėl norite dirbti visą dieną, apie tai reikia parašyti jūsų darbdaviui. Kai parašysite apie tai savo darbdaviui, po 2 savaičių galėsite dirbti visą dieną. Jeigu darbdavys jums leidžia, jūs galite pradėti dirbti anksčiau, o ne po 2 savaičių.

Kokias aš turiu atostogas?

Atostogos yra laikas,

kai jums nereikia dirbti.

Per atostogas jūs neinate į darbą, bet
jūs gaunate atlyginimą.

Tokios atostogos yra

kasmetinės apmokamos atostogos.

Dar yra atostogos,

kai jūs negaunate atlyginimo.

Tokios atostogos yra

nemokamos atostogos.

Atostogas gauname kiekvienais metais.

Kiek aš turiu kasmetinių apmokamų atostogų?

Jūs turite 25 darbo dienas atostogų, jeigu:

- esate žmogus su negalia
- ir dirbate 5 dienas per savaitę.

Jūs turite 30 darbo dienų atostogų, jeigu:

- esate žmogus su negalia
- ir dirbate 6 dienas per savaitę,

Jūs turite 25 darbo dienas atostogų, jeigu

- vienas arba viena
auginate vaiką su negalia,
kuriam yra mažiau negu 18 metų,
- ir dirbate 5 dienas per savaitę.

Jūs turite 30 darbo dienų atostogų, jeigu:

- vienas arba viena
auginate vaiką su negalia,
kuriam yra mažiau negu 18 metų,
- ir dirbate 6 dienas per savaitę.

Kada aš galiu prašyti kasmetinių apmokamų atostogų?

Jūs galite prašyti atostogų, jeigu sergate liga, kuri pasunkėjo dėl pasikeitusio oro, ir jums gydytojas pasakė nedirbti.

Jūs galite prašyti atostogų, jeigu reikia prižiūrėti šeimos narį, kuris susirgo.

Jūs galite prašyti atostogų, jeigu reikia prižiūrėti žmogų su negalia.

Jeigu jūs auginate vaiką su negalia,
kuris yra mažesnis negu 18 metų,
jūs pirmas galite pasirinkti,
kada jūs norite atostogauti.

Ar aš galiu prašyti nemokamų atostogų?

Jūs galite prašyti nemokamų atostogų, jeigu:

- Esate žmogus su negalia.
- Auginate vaiką su negalia, kuriam yra mažiau negu 18 metų.
- Prižiūrite žmogų su negalia, kuriam visada reikia padėti.

Kiek aš turiu nemokamų atostogų?

Darbdavys jums turi duoti tiek nemokamų atostogų, kiek jūs prašote.

Bet jūs negalite prašyti daugiau negu 30 dienų.

Tai reiškia, kad jūsų nemokamos atostogos gali būti 30 dienų arba mažiau.

Kas yra mamadienis ir tėvadienis?

Mamadienis arba tėvadienis yra laisva diena, kai nereikia eiti į darbą.

Mamadienį arba tėvadienį gali gauti tėvai, kurie augina mažus vaikus.

Kurie tėvai gali gauti mamadienį arba tėvadienį?

Mamadienį arba tėvadienį tėvai gali gauti, jeigu:

- augina 2 vaikus, kurie yra mažesni negu 12 metų, ir
- 1 vaikas arba abu vaikai yra su negalia.

Tokie tėvai gali gauti

2 laisvas dienas per mėnesį.

Jeigu tėvai nori, jie gali neimti laisvų dienų, bet dirbti trumpiau.

Tokie tėvai per savaitę

gali dirbti 2 valandomis mažiau.

Pavyzdžiui, jeigu jūs dirbate

30 valandų per savaitę,

tai jūs galite dirbti 28 valandas per savaitę.

Kada galiu išeiti iš darbo?

Jūs galite išeiti iš darbo,
jeigu jums pasidaro per sunku dirbti, nes:

- jūs turite negalia;
- prižiūrite šeimos narį su negalia;
- prižiūrite žmogų, kuris gyvena su jumis.

Kaip aš galiu išeiti iš darbo?

Jeigu jūs nebenorite dirbti,
apie tai jūs turite pasakyti darbdaviui.

Kai pasakysite, po 5 darbo dienų
galėsite nebedirbti.

Ką turi padaryti darbdavys, kai aš išeinu iš darbo?

Darbdavys jums turi sumokėti pinigų.

Jeigu jūs dirbate daugiau negu 1 metus,
darbdavys jums turi sumokėti 2 atlyginimus.

Jeigu jūs dirbate mažiau negu 1 metus,
darbdavys jums turi sumokėti 1 atlyginimą.

Kaip mane gali atleisti iš darbo?

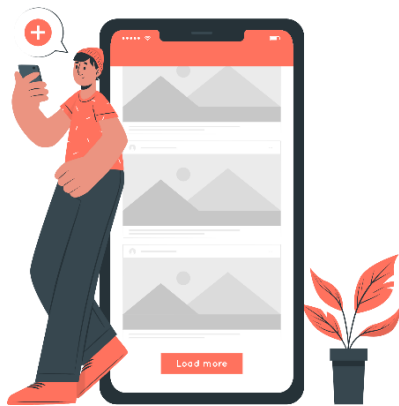
Jeigu keli darbuotojai dirba tą patį darbą, darbe pasilikti gali darbuotojas su negalia. Tai reiškia, kad darbuotojas su negalia gali likti dirbti, jeigu reikia nuspręsti, ką atleisti iš darbo.

Darbdavys turi pasakyti iš anksto, jei nori atleisti:

- darbuotoją su negalia arba
- darbuotoją, kuris turi vaiką, kuris yra mažesnis negu 18 metų.

Jeigu jūs dirbate mažiau negu 1 metus, tada jums turi pasakyti prieš 6 savaites. Jeigu jūs dirbate daugiau negu 1 metus, tada jums pasakyti turi prieš 3 mėnesius.

Ar man reikia budėti namuose?

Jeigu jūs esate žmogus su negalia, darbdavys jums negali liepti budėti namuose. Darbdavys jums gali liepti budėti namuose tik, jeigu tai leidžia Asmens su negalia teisių apsaugos agentūra.

Kas yra neapmokestinamų pajamų dydis?

Kai gauname atlyginimą, dalį pinigų turime sumokėti valstybei. Kad reikėtų sumokėti mažiau pinigų, valstybė padarė neapmokestinamų pajamų dydį.

Neapmokestinamų pajamų dydis skirtingiems žmonėms yra skirtingas.

Jeigu jūs turite sunkią negalią, jūsų neapmokestinamų pajamų dydis yra 1005 eurai.

Jeigu jūs turite lengvą negalią, jūsų neapmokestinamų pajamų dydis yra 935 eurų.

Tai reiškia, kad jeigu jūs turite sunkią negalią, mokate mažiau pinigų valstybei. Kai mokate mažiau pinigų valstybei, jūsų atlyginimas yra didesnis.

**Ar aš galiu gauti visą informaciją
man suprantama kalba?**

Jūs turite gauti visą informaciją apie darbą
tokia kalba, kokią jūs suprantate.

Pavyzdžiui, lengvai suprantama kalba.

Tekstą į lengvai suprantamą kalbą vertė Inga Daraškienė.

Tekstas išbandytas Lietuvos sutrikusio intelekto žmonių globos bendrijoje „Viltis“.

Tekste panaudotos iliustracijos iš www.freepik.com ir www.storyset.com.